

83009T

ÚJ TENDENCIÁK A KÖNYVTÁROS- ÉS DOKUMENTÁLÓKÉPZÉSBEN AZ NSZK-BAN

KAEGBEIN,* Paul.: New trends in education of librarians and documentalists in the Federal Republic of Germany. In cooperation with Diann D. RUSCH. A szerző lapunk számára írt cikkét HEGYKÖZI ILONA fordította és tömörítette.

A képzés problematikáját nem vizsgálhatjuk az adott társadalom kulturális és társadalmi adottságaitól elszakítva. Egy-egy nép kulturtörténete erősen rányomja bélyegét az oktatási rendszerre, és a felsőfokú oktatás formái sem függetlenek az ország iskolarendszerétől és azoktól a lehetőségektől, amelyek adottak ott, ahol a végzett hallgatók munkába állnak. Mindez természetesen a könyvtárosképzés esetében is igaz.

Történelmi és kulturális fejlődése során az NSZK-ban is számos könyvtártípus jött létre.¹ Használoik és funkcióik szerint három kategóriába sorolhatók: 1. a nagyközönséget kiszolgáló könyvtárak (a közművelődésiek mellett a városok, régiók és tartományok felsőoktatási és tudományos könyvtárai); 2. oktatási intézmények könyvtárai (azaz iskolai, főiskolai és egyetemi könyvtárak); és 3. intézmények részeként működő könyvtárak, amelyeknek a gyűjteménye, használói és funkciói speciálisabbak (azaz mindenfajta szakkönyvtár).

A nagyobb városok által finanszírozott nyilvános könyvtárak a XIX. század közepén alakultak ki² és azóta erősen tagolt hálózatokká váltak. Egyes helyeken az egyház támogatását is élvezik. A hálózatok központi könyvtáraiból egyre gyakrabban a szak-tájékoztatás központjait fejlesztik ki.

Az egyetemi könyvtárak domináns szerepet játszanak az oktatási intézmények könyvtárai között.³ Egyrészt történelmi okokból: gyakran a középkorban jöttek létre (pl. Heidelbergben), másrészt gazdag, nemzetközileg is rangos gyűjteménnyel rendelkeznek. Gyakran bíznak rájuk regionális szolgáltatásokat is. A regionális feladatokat ellátó könyvtárak állománya az uralkodó nemesség könyvtáraiból alakult ki. Feladatuk régiójuk szakirodalmi ellátása.

Az NSZK könyvtári rendszerét az 1973-as „Bibliotheksplan”⁴ határozza meg, amely a könyvtári- és könyvtárosegyesületek összefogásával jött létre és a tartományi kulturális miniszterek állandó bizottsága hagyta jóvá. Ezek szerint az NSZK könyvtári rendszere:

*KAEGBEIN, Paul a kölni Egyetem Könyvtártudományi Tanszékének professzora, a Bibliothek Forschung und Praxis c. folyóirat szerkesztője.

4. szint

régiónok feletti feladatkör

- Deutsche Bibliothek (Frankfurt am Main)
- Staatsbibliothek Preussischer Kulturbesitz (Nyugat-Berlin)
- Bayerische Staatsbibliothek (München)
- Központi szakkönyvtárak: orvostudományi (Köln), közgazdaságtudományi (Kiel), mezőgazdasági (Bonn), műszaki tudományi (Hannover)
- Szakkönyvtárak és egyéb könyvtárak, melyek az adott régiót meghaladó fontosságú állománnyal rendelkeznek.
- Tartományi könyvtárak és más regionális könyvtárak; regionális funkciójú felsőoktatási könyvtári hálózatok
- Nagy, városi központi könyvtárak és hálózatok
- Kisvárosok, községek stb. könyvtárai

3. szint

regionális (tartományi) feladatkör

2. szint

helyi

1. szint

Az összes többi – egyéb fenntartókhoz kapcsolódó (tudományos szak-, hivatali, egyházi, iskolai stb.) – könyvtár elsődleges feladata saját használóinak ellátása, de sokszor integrálódnak a fenti rendszerbe is a megfelelő szinteken vagy a könyvtárközi kölcsönzés rendszerén keresztül.

A regionális könyvtárak feladata a régiókban kiadott művek őrzése és kurrens regionális bibliográfiák összeállítása is. Ebben – a könyvkereskedelmi forgalomba kerülő és nem kerülő könyvek esetében egyaránt – kötelempéldány-jogszabály⁵ segíti a regionális könyvtárakat.

Az NSZK-ban nincs nemzeti könyvtár. A központi és a régiókat meghaladó szolgáltatások a 4. szinten felsorolt könyvtárak feladatkörébe tartoznak.

Az információátvitel és -keresés intenzív fejlődése az NSZK-ban is számos vitát váltott ki a könyvtárak szerepéről a tájékoztatási folyamatban és a szolgáltatásokban. A könyvtárak lényeges feladata az irodalomhoz való hozzáférés biztosítása a nyomtatott dokumentumokra alapozott információfeldolgozásban,⁶ ezért a könyvtár és az információfeldolgozásban részt vevő más intézmények együttműködése elengedhetetlen.

A viták természetesen érintik a képzést is. Ma is igazak Goethe szavai a Faust első felvonásából: „Mit nem tudunk, az szükségeltetik; amit tudunk, annak mi haszna?”⁷ Az ipari társadalom – a szakértők megfogalmazása szerint – egyre inkább információs társadalommá válik. De hogy a társadalom valóban jól informált lesz-e, az nagy mértékben függ a jövő könyvtárosaitól és dokumentálótól. Függ attól is, hogy sikerül-e olyan információs menedzserekké válniuk, akik amellet, hogy felelősségtudattal rendelkeznek, jártasak szakterületük alapvető ismereteiben és módszereiben is.⁸ Ezért aztán igencsak indokolt megfontolni egy olyan képzési program lehetőségeit, amely a jövőbeni feladatokra készít fel, de nem veti el a sokrétű program jól bevált alapjait sem.

Mielőtt rátérnénk a részletekre, vessünk egy pillantást a könyvtárosképzés fejlődésére! A legtöbb nyugatnémet könyvtáros közalkalmazott, tehát az említett könyvtár-típusokat fenntartó szövetségi, tartományi vagy helyi kormányzat alkalmazásában áll.

A közalkalmazottak képzésére vonatkozóan már 1817-ben érvényben volt Poroszországban egy rendelet, amely szerint a magasabb közigazgatási posztokra pályázóknak az egyetem elvégzése és bizonyos gyakorlat után még államvizsgát kellett tenniük. Ezt később a közalkalmazottak más kategóriáira is kiterjesztették, majd a közalkalmazottak számára különálló, állami oktatási formát hoztak létre. A könyvtárosképzés külön vált az általános közigazgatási személyzet képzésétől, mivel a könyvtárosok önálló szakmai csoportot képeztek.

A II. világháború után az NSZK-ban a kulturális ügyekben önrendelkezéssel bíró tartományi kormányok majdnem minden tartományban létrehoztak egy, az egyetemektől és főiskoláktól független könyvtárosképző intézményt, így Stuttgartban (Baden-Württemberg), Münchenben (Bajorország), Nyugat-Berlinben, Hamburgban, Frankfurt am Mainban (Hessen), Hannoverben (Alsó-Szászország) és Kölnben (Északrajna-Vesztfália). Ezen kívül Bonnban van egy, a katolikus egyház által alapított és fenntartott képző intézmény, amelynek tanmenetét és vizsgáit az állam elfogadja.

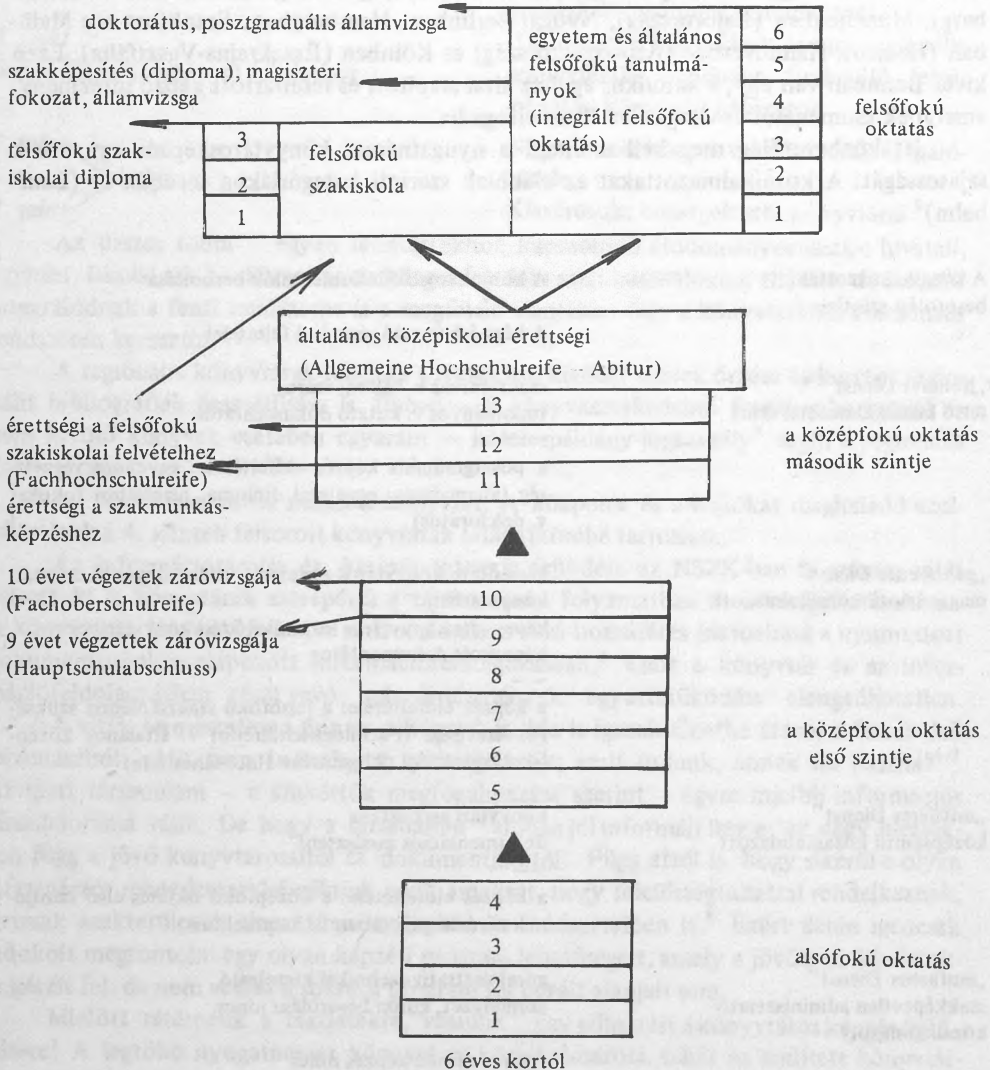
Itt közbevetőleg meg kell említeni a nyugatnémet könyvtárosképzés egy másik sajátosságát. A közalkalmazottakat az alábbiak szerinti kategóriákba sorolják be (Laufbahn)⁹

A közalkalmazottak besorolási szintjei	A könyvtárosok/dokumentálók besorolása --
„höherer Dienst” első közalkalmazotti szint	A képzésben való részvétel feltételei szakreferens v. főkönyvtáros tudományos v. kutató dokumentátor --
„gehobener Dienst” magas szintű közalkalmazott	a posztgraduális képzés előfeltétele: egyetemi végzettség (államvizsga, egyetemi diploma, magiszteri fokozat v. doktorátus) képesített könyvtáros egyetemi, tudományos v. hivatali könyvtárban képesített könyvtáros közművelődési könyvtárban képesített dokumentátor --
„mittlerer Dienst” középszintű közalkalmazott	a képzés előfeltétele: a felsőfokú szakiskolához szükséges érettségi (Fachhochschulreife) v. általános középiskolai érettségi (Allgemeine Hochschulreife) könyvtári asszisztens dokumentációs asszisztens --
„einfacher Dienst” szakképzetlen adminisztratív közalkalmazott	a képzés előfeltétele: a középfokú oktatás első szintjének záróvizsgálata (Hauptschulabschluss) adminisztratív-technikai kiszolgáló személyzet, külön besorolása nincs -- ezen a szinten képzés nincs

Az egyes besorolási szintek között kiegészítő oktatási kurzusok révén bizonyos fokig rugalmasan lehet mozogni.

A besorolás a nyugatnémet iskolarendszerben és oktatáspolitikában gyökerezik és megfelel azok hierarchiájának. Az iskolarendszert Északrajna-Vesztfália tartomány példáján szemléltetjük. (Lásd. az ábrát)

A nyugatnémet iskolarendszer (Északrajna-Vesztfália példáján)

Külön figyelmet érdemel a képesített könyvtárosok („gehobener Dienst”) képzése, a legtöbb könyvtárosnak ugyanis ilyen végzettsége van. Az egyetemi reform után olyan döntés született, hogy a képzésre felsőfokú szakiskolákban kerüljön sor. Ez azt vonta maga után, hogy a könyvtárosképző iskoláknak fel kellett adniuk státuszukat (a minisztériumok felügyelete alá tartoztak) és önálló, állami könyvtárosképző felsőfokú szakiskolákká kellett válniuk a tartományi tudományos és kutatásügyi miniszterek irányítása alatt. Ugyanakkor ettől kezdve a képesített könyvtárosoknak vizsgával kell lezárni tanulmányaikat, s a vizsga egyúttal az egyetemi végzettséget is jelenti számukra. Ha speciálisabb (egyetemi, tudományos, szak- vagy hivatali) könyvtárak számára képeznek valakit, a végzett megkapja a közalkalmazotti munkához szükséges minősítést is.

A dokumentálóképzés többé-kevésbé rákényszerült arra, hogy a saját útját járja. A dokumentálói pálya az NSZK-ban csak a II. világháború után vált önálló foglalkozássá, és korábban nem szerepelt a szövetségi, tartományi és helyi kormányok közigazgatási hatóságai és a közalkalmazottak szakszervezetei közötti szerződésalkötési tárgyalásokon sem. A dokumentálóképzés magániskolákban folyt. 1954-ben aztán a Deutsche Gesellschaft für Dokumentation közbelépett és Frankfurt am Main-ban megalapította a Lehrinstitut für Dokumentation-t.

A besorolási rendszer hierarchiája a dokumentálóképzésben is megmutatkozik. A segéddokumentálók, képesített dokumentálók és tudományos vagy kutató dokumentálók képzése Frankfurt am Main-ban folyt. A könyvtárosokkal ellentétben a dokumentálók legnagyobb részét a magánipar alkalmazza: társaságok, iparvállalatok és más, magánkézben lévő intézmények.

A szakkönyvtárak és különösen a közigazgatási könyvtárak kezdték keresni annak a módját, hogyan lehetne a dokumentációt a könyvtárosképzés részévé tenni. Azok a könyvtárak, akik több-kevesebb dokumentációs tevékenységet is végeznek, kimutatták, hogy az alapvető kérdésekben a képesített könyvtárosok és képesített dokumentálók tevékenységi köre jelentősen átfedi egymást. Számtalan módszertani hasonlóság áll fenn a dokumentumfajták gyarapításában, a könyvtári és dokumentációs feltárásban és a tájékoztatási módszerek terén.¹⁰ A két szakma közös képzése várhatóan az együttműködésükre is pozitívan hatna.

A kérdést számos testület megvitatta, a tartományi művelődési és oktatási miniszterek állandó bizottsága pedig kérte a közös képzés koncepciójának kidolgozását. A számukra benyújtott jelentésben az alábbi következtetéseket vonták le:¹¹

- a képesített könyvtárosok és képesített dokumentálók alkalmazási köre és tevékenysége lényeges pontokon egybeesik, jóllehet jelenleg a megfogalmazásban eltérések vannak;
- a növekvő szakmai összekapcsolódás és főként az információs szektor gépesítése a tevékenységekben még kifejezettebb egységesítéshez vezet majd, aminek aztán tükröződnie kell az oktatási programban;
- feladataik ellátásakor a könyvtárosok és dokumentálók hasonló technikát alkalmaznak, ugyanazoktól az alapvető információtároló eszközöktől függenek és csaknem azonosak a kiszolgált használói csoportok is.

E jelentés alapján szabályozzák jelenleg és fogják szabályozni a jövőben a „gehobener Dienst” oktatási programját és vizsgarendjét. Közös oktatási program 1979 októberé-

től Baden-Württemberg tartományban és a szövetségi kormány könyvtárosai és dokumentálói számára szervezett kurzusokon van érvényben, valamint 1980. októberétől Északrajna-Vesztfália felsőfokú szakiskoláján. Várható, hogy a közeljövőben Nyugat-Berlin is csatlakozik és, hogy a többi tartományok is zöld utat kapnak hasonló programok kialakítására.

A „mittlerer Dienst” (könyvtári asszisztens) és a „höherer Dienst” (szakreferens) képzéstervében egyelőre nem szerepel a közös oktatás megszervezése, jóllehet a két szakmai csoport között – különösen a „höherer Dienst” szintjén – van bizonyos átfedés, ami rendkívül előnyössé és célszerűvé tenné a képzési programok kombinációját. Ezenkívül a közművelődési könyvtárakat is jelentősen érintik majd a jövőbeni fejlemények, mivel egyre több dokumentumot és munkamódszert vesznek át a tájékoztatási szektortól.

Szervezetét tekintve a közös képzést a következőképpen képzelik el: a teljes tanulmányi idő általában 19 havi elméleti és 17 havi gyakorlati stúdiumot jelent. A gyakorlat nagyobbik részét a hallgatók választásuk szerint tölthetik könyvtári vagy dokumentációs munkával (12 hónapot a választott területen, 5 hónapot a másikon). Az elméleti tanulmányokban egyenlő súllyal szerepel mind a könyvtártudomány, mind a dokumentáció, a záró államvizsga pedig lehetővé teszi a diplomás számára, hogy akár könyvtárban, akár dokumentációs intézménynél helyezkedjen el.

A tanterv és a képesítő vizsga szabályzata a következő tárgyakat tartalmazza:

- bevezető tárgyak, mint pl. idegen nyelvek, bevezetés a tudományos kutatásba, bevezetés az adatfeldolgozásba;
- helyzetkép és várható fejlődés a tájékoztatás különböző területein;
- szervezés, működés és vezetés könyvtárakban és (vagy) dokumentációs központokban;
- könyv- és eszközismeret;
- katalogizálás és osztályozás;
- tájékoztató munka és bibliográfia;
- jogi és közigazgatási ismeretek.^{1 2}

A programmal éles ellentétben áll a dokumentátorok között széles körben elterjedt nézet, amely különösen a Verein Deutscher Dokumentare (a nyugatnémet dokumentálók egyesülete) berkeiben terjed, amelynek tagjai zömmel az említett magániskolát végzeték. Véleményük szerint a dokumentálóképzésben az igényeknek megfelelően a könyvtári jellegű tanulmányok mellett erősen, az egyes tudományterületekre szakosított oktatási programokat kell kialakítani. Ezt a dokumentációs és tájékoztatási szolgáltatások erős tárgyi-tartalmi irányultsága miatt tartják szükségesnek. A szakmai tájékoztatás kb. fele-fele arányban igényel tájékoztatási és dokumentációs, illetve szakmai ismereteket, bár bizonyos esetekben az adatfeldolgozás, információkezelés, marketing stb. módszertani fogásai helyettesíthetik a szakismeretet.

Ehhez az állásponthoz azonban bizonyos fenntartással kell közelíteni. A közös könyvtáros- és dokumentálóképzésnek az a célja, hogy a szakember jártasságra tegyen szert „a szakmai eredményekben és módszerekben, valamint olyan szaktudást, ismereteket és készségeket sajátítson el, amelyekre a szövetségi kormány felsőoktatási és szakkönyvtáraiban és dokumentációs központjaiban szükség van.”^{1 3}

E cél elérése érdekében széles módszertani alapra van szükség, hogy a kezdő diplomás biztos alaptudással rendelkezzen. (Ez a nézet egyébként a mérnökképzésről folyó vitában is felmerült.)

Biztos szakmai alapozás után a diplomának később módja van arra, hogy a tanult módszereket a tájékoztató intézményekben alkalmazza. Gyakorlatilag nem jelent különbséget számára, hogy egyetemi könyvtárban, dokumentációs központban vagy szakkönyvtárban helyezkedik-e el, s az sem, ha munkahelyet változtat. A tudományterület ismeretét úgy sajátítja el, hogy munkája során valódi problémákkal találja magát szemben. Az ilyen gyakorlati tapasztalatok sokkal jobb felkészülést nyújtanak, mint a pusztán elméleti képzés.

Egy ilyen jellegű oktatási program viszonylag nagy lehetőséget ad tehát a szakmai mobilitásra. E mobilitás annál korlátozottabb, minél inkább nő a specializáció mértéke – ez a szempont nagy súllyal eshet latba gazdaságilag nehéz időkben.

E szempontokat szemmel láthatóan nehezen fogadják el ott, ahol már vannak speciális oktatási programok vagy kész tervek. Így pl. a hannoveri felsőfokú szakiskola külön-külön oktatási programot állított össze a felsőoktatási, tudományos és szakkönyvtárak képesített könyvtárosai és az általános dokumentációval, illetve a biológiai-orvostudományi dokumentációval foglalkozó képesített dokumentálók számára. A darmstadti szakiskola pedig kétféle képzési programot tervez: 1. a tájékoztatás módszertana, különös tekintettel az eszközökre és a gazdasági vonatkozásokra; 2. információkövetítés – a műszaki vonatkozásokat hangsúlyozva (közös képzés az építőmérnökökkel, vegyésztudósokkal és gépészmérnökökkel).¹⁴

A könyvtárosok és dokumentálók képzéséről tehát igen eltérő nézetek élnek együtt. Ésszerű megoldás az lenne, ha a tanmenet egy erősen könyvtári-dokumentáló munkára irányuló képzéssel kezdődne. A besorolást lehetővé tevő államvizsga után nyílna mód differenciált, szakosító képzésre az informatika és a könyvtártudomány egyes területein. Ilyen rendszerű képzés pl. a stuttgarti könyvtárosképző iskola kiegészítő kurzusa a zenei könyvtárosok számára. Hasonló megoldásra lenne szükség az iskolai és szakkönyvtárosok, valamint a szakmai dokumentációs központok alkalmazottai esetében – ha van rá igény.

Mint írásomból kitűnik, nem könnyű választ találni a képzést övező kérdésekre. A szempontok, célok, vélemények eltérősége eddig is befolyásolta az oktatási programok szerkezetét és tartalmát – és szerepet játszik majd a jövőbeni változásokban is. De Arisztotelésszel szólva: nem törekedhetünk mindenben azonos fokú precizitásra.

Az elképzelések és modellek sokfélesége olyan tudományágakra jellemző, amelyek még mindig erőteljes fejlődésben vannak. E tudományágakban ösztönző, alternatív módszerekre van szükség, amelyek felválthatják a múltban használt, megkövesedett eljárásokat. A dogmákkal, noha biztonságosak és jól beváltak, merészen szembe kell szállni ahhoz, hogy a tudományág előrehaladjon.

Ha jóslásokba bocsátkozhatok: a jövő könyvtárosai és dokumentátorai számára az elkövetkező évtizedekben megterhelést és kihívást egyaránt jelent majd az információkövetítő szerep, amelyért a dinamikusan fejlődő társadalomnak felelősséggel tartoznak.¹⁵ A társadalom számára a tárgyyszerű szakmai információ végső soron elengedhetetlen az elemzésben, értékelésben és döntéshozatalban a változásnak, átalakulásnak kitett

valamennyi területen. A most folyó FIABID (Forschungsprojekt „Integrierte Ausbildungskonzeption für den Tätigkeitsbereich Bibliothek, Information und Dokumentation“) kutatási program, amely az egységes könyvtáros- és dokumentálóképzés koncepcióját vizsgálta, jelentésében teljes joggal hangsúlyozta, hogy különösen a könyvtárügynek kell „fokozottan tudatára ébrednie, hogy mi a szerepe a kommunikációs folyamatban”.¹⁶

JEGYZETEK

1. Gisela von BUSSE – Horst ERNESTUS: Libraries in the Federal Republic of Germany. Rev. engl. English ed. Wiesbaden. Harrassowitz, 1972. 308 p. (Új kiadása 1983-ban várható.)
2. Wolfgang THAUER – Peter VODOSEK: Geschichte der öffentlichen Bücherei in Deutschland. Wiesbaden. Harrassowitz, 1978. 163 p.
3. Studies on the Organisational Structure and Services in National and University Libraries in the Federal Republic of Germany and in the United Kingdom. München–New York–London–Paris. Saur, 1979. Gerhard LIEBERS (77–84. p.), Joachin STOLTZENBURG (83–101. p.) és Richard LANDWEHRMEYER (157–167. p.) tanulmánya.
4. Bibliotheksplan 1973. Entwurf eines umfassenden Bibliotheksnetzes für die Bundesrepublik Deutschland. Berlin. Deutsche Bibliothekskonferenz, 1973. 172 p.
5. Ralph LANSKY: Die pflichtexemplar- und amtsdrucksachenberechtigten Bibliotheken in der Bundesrepublik Deutschland und Berlin (West). = Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie. 22. 1975. 136–141., 464. p.
6. Paul KAEGBEIN: Libraries as Special Information Systems. = Special Libraries. 69. 1978. 493–498. p.
7. JÉKELY Zoltán ford.
8. Toward a Theory of Librarianship. Ed. by Conrad H. Rawski. Metuchen, N.J. Scarecrow Press, 1973. Neal HARLOW tanulmánya (467. p.).
9. Helmut LECHER: Das Laufbahnprinzip. Seine Entwicklung, seine rechtliche Grundlage und seine Bedeutung für das Berufsbeamtentum. Düsseldorf. Pädagogik- und Hochschulverlag, 1981. 24 p. (Verantwortung und Leistung 3.)
10. Jesse SHERA: Education for Librarianship – An Integrated Approach. = ALA Bull. 48. 1954. 171. p.
11. Integrierte Ausbildung von Diplom-Dokumentaren und -Bibliothekaren des gehobenen Dienstes. Vorschläge einer Arbeitsgruppe (Baden-Württemberg). = Gemeinsame Ausbildung für Bibliothekare und Dokumentare. Eine Materialsammlung. Ed. Jutta Nafzger-Gloeser, Berlin. Deutscher Bibliotheksverband, 1978. 16–37. és különösen a 19. és 25. p.
12. A magasabb szintű osztályozást és katalogizálást, valamint a dokumentáció szervezését és a dokumentációs szolgáltatásokat a dokumentálóképzés fő tárgyai közé sorolják. ld. S.R. RANGANATHAN: What and How of Documentation Training. = Toward a Theory of Librarianship. (8. jegyzet) 498. p.
13. Gunter BOCK: Anmerkungen zur geplanten gemeinsamen Ausbildung von Bibliothekaren und Dokumentaren der Ebene des gehobenen Dienstes an der Fachhochschule Hannover. = Gemeinsame Ausbildung für Bibliothekare und Dokumentare (11. jegyzet) 57–58. p. és Wolfgang BARTELS: Gemeinsame Ausbildung von Bibliothekaren und Dokumentaren. Stellungnahme aus der Sicht naturwissenschaftlich-technischer Bereiche der Industrie. = Mitteilungen der Gesellschaft für Bibliothekswesen und Dokumentation des Landbaues. 29. 1980. 157–175. p.
14. Planung eines Studienfaches (Fachbereich) „Information und Dokumentation“ an der Fachhochschule Darmstadt. Materialien und Planungsüberlegungen. Frankfurt/Main. Lehrinstitut für Dokumentation. 1980. 10–11. p.

15. Jesse H. SHERA részletesen írt a könyvtárosok társadalmi felelősségéről (ld. a 10. jegyzetet, 172. p.)
16. Gernot WERSIG: Zu einer integrierten Ausbildungskonzeption im Tätigkeitsbereich Bibliothek, Information und Dokumentation. Zusammenfassender Schlussbericht des Projekts FIABID. Unter Mitarbeit von Thomas Seeger, Gunther Windel. Eggenstein-Leopoldshafen. Fachinformationszentrum Energie, Physik, Mathematik. 1980. 27 p.

A 16. SZÁZADI NÉMET NYELVTERÜLETEN megjelent nyomtatványok jegyzékéhez 1981-ben lényegében befejezték az anyaggyűjtés első szakaszát, a Bayerische Staatsbibliothek és a wolfenbütteli Herzog August Bibliothek állománya alapján. Az anyag mintegy 85000 címet tartalmaz. Megindult a szerkesztés munkája; a 40 kötetre tervezett kiadvány első kötetei már 1983-ban megjelennek. A munka második szakaszában egyéb könyvtárak állományából egészítik ki a címanyagot, pótkötetek formájában.

(Bibliotheksforum Bayern. 1982. 1. sz.)

5%-KAL CSÖKKENTETTÉK 1982-ben az előző évihez képest egy (130 könyvtárossal dolgozó) kaliforniai megyei könyvtári hálózat költségvetését. Hogy a jelentősebb elbocsátásokat elkerüljék 17 könyvtáros önként vállalta, hogy 40 helyett heti 32 órás munkaidőben dolgozik, így feláldozva bérének 1/5-ét is.

(Library Journal. 1981. nov.)

KÖNYVTÁRTAN HELYETT – PISZTOLYLÖVÉS ZET. A Montgomery County Community College (USA) kihagyja tantervéből a rendkívüli tárgyként 6 éve tanított könyvtártant, „érdeklődés és elhelyezkedési lehetőség” hiányában. Helyette most a „lőfegyvertant” vezetik be, olyan hallgatók számára, akik valamilyen biztonsági szolgálatban dolgoznak, illetve oda pályáznak. Az új tárgy 28 óra elmélettel és 12 óra pisztolylövési gyakorlattal szerepel az óratervben.

(Advanced Technology – Libraries. 1982. márc.)

A comprehensive abstracting service in library and information science

Library and Information Science Abstracts

***international scope and unrivalled coverage**

LISA provides English-language abstracts of material in over twenty languages. Its serial coverage is unrivalled; 450 titles from 60 countries are regularly included and new titles are frequently added.

***rapidly expanding service which keeps pace with developments**

LISA is now available monthly to provide a faster-breaking service which keeps abreast of a swiftly changing field. The number of abstracts included has increased by more than 50% in two years.

***extensive range of non-serial works**

including US Government Reports (provided by the National Technical Information Service), theses, conference proceedings and monographs.

***wide subject span**

from special collections and union catalogues to word processing and videotex, publishing and reprography.

***full name and subject indexes provided in each issue**

abstracts are chain-indexed to facilitate highly specific subject searches.

***available in magnetic tape, on-line and in conventional hard-copy format**

Twelve monthly issues and annual cumulation volume

£118 UK, £142/US\$298 overseas.

For free specimen copy, write to Sales Department, Library Association Publishing, 7 Ridgmount Street, London WC1E 7AE, England.

A kitűnő referáló lap a Kurrens Külföldi Időszaki Kiadványok c. leőhelyjegyzék szerint a következő hazai könyvtárakban található meg: Könyvtártudományi Szakkönyvtár, ELTE, Egyetemi Könyvtár, ELTE Művészettörténeti Tanszék, MTA Könyvtár, KSH Könyvtár, BME Központi Könyvtár, KLTE Könyvtár NIM Könyvtár, II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár, Pécsi Egyetemi Könyvtár. (- a szerk.)